

Cussegl da vischnaunca
55-2013/2016

Project da canalisaziun Acletta - Funs

Damonda da credit

M E S S A D I

dalla suprastonza communal a cussegl da vischnaunca

Preziau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Las investiziuns ad Acletta e contuorn han per consequenza che las reits da canalisaziun, dil provediment d'aua, dalla telecommunicaziun (telefonica, internet, televisiun), dall'energia electrica e tenor situaziun dil scaldament lontan ston vegnir adattadas e dimensiunadas da niev. Gia il concept general pigl allontanament e la purificaziun dallas auas (GEP) preveda per Acletta differents implants per descargar la reit da canalisaziun entochen alla serenera a Raveras.

Il project da canalisaziun preveda ina lingia da transport per l'aua schubra el sidost dalla surbaghegiada Reka, parzialmein la dislocaziun dalla canalisaziun d'aua tschuffa a Sontga Catrina e plinavon la colligiazion dil quartier Vitget Crestas al Crest d'Acletta cun la canalisaziun nova. Cheutras sa la lingia d'aua tschuffa el cass da malauras vegnir descargada. L'aua schubra vegn menada egl Ual d'Acletta. La Corporaziun d'aua Spina da Vin e l'interpresa pil provediment d'energia Repower AG realiseschan lur reits en collaboraziun cun la vischnaunca. Vidlunder vegnan ils ulteriurs purtaders da telematica (telefonica eav.) ed eventualmein era il scaldament lontan. Aschia san las sinergias vegnir nezegiadas da maniera optimala ed ils cuosts per las lavurs da tratsch vegnir reparti sin ils differents pertucchai. La damonda da credit al cussegl da vischnaunca ensiara denton sulettamein ils cuosts ch'occuoran alla vischnaunca.

1. Situaziun da partenza / basa legala

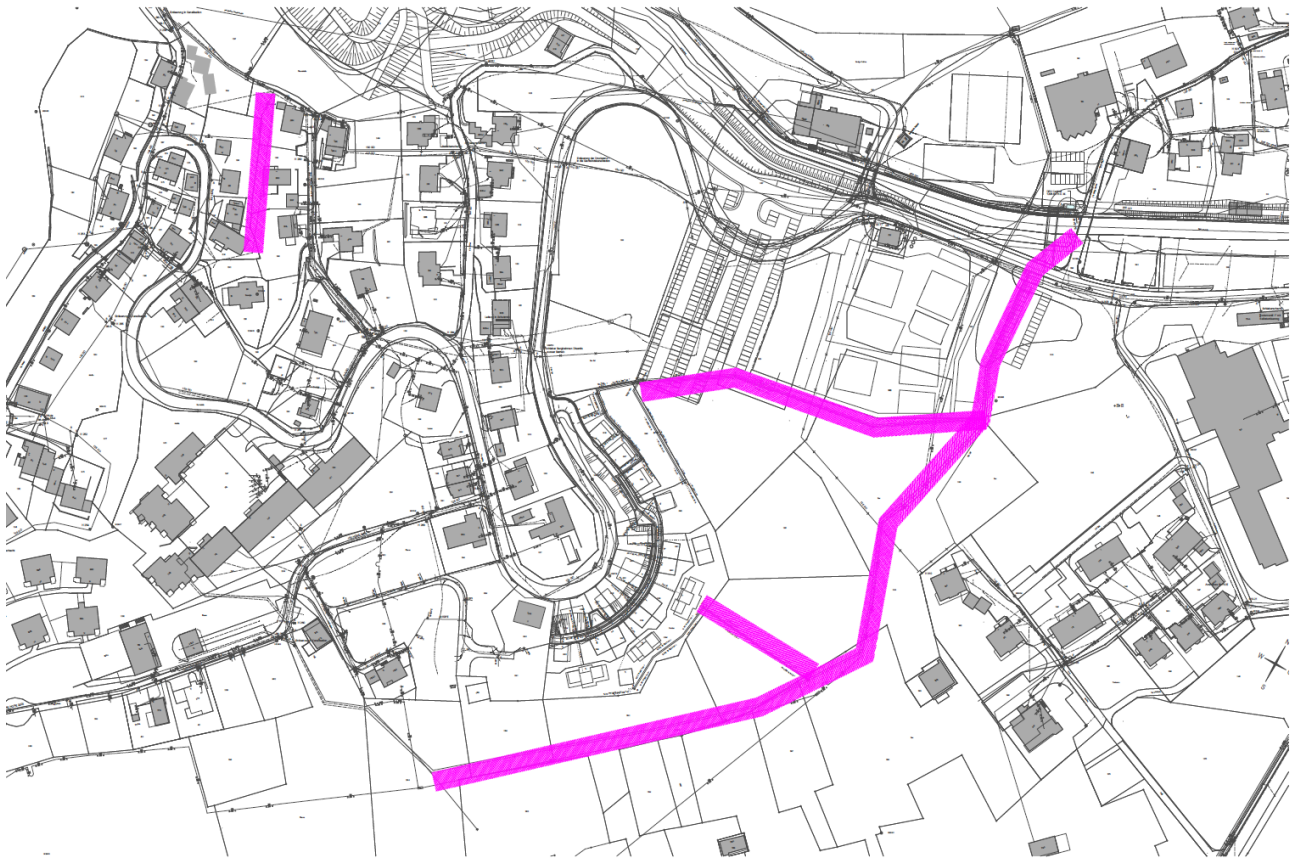
Il GEP preveda differents projects pigl allontanament e la purificaziun dallas auas piarsas aunc buca realisai: la canalisaziun d'aua schubra Acletta Sid, la canalisaziun Acletta Ost e la canalisaziun d'aua schubra a Clavaniev. Quels treis objects ein preparai en fuorma da projects approvai dil cantun. Lez pretenda che quels projects vegnien realisai entochen la fin digl onn 2019. Per quels treis projects ha il cantun garantiu ina contribuziun da frs. 76'000.--. La contribuziun stat d'ina vart en relaziun culla lunghezia dalla canalisaziun che percuora la zona da baghegiar e da l'autra vart en proporziun cun la forza da finanzas dalla vischnaunca. Muort il detretschament dallas incaricas obtegn la vischnaunca naven da 2016 neginas contribuziuns cantunalas pli per la canalisaziun.

Per saver recaltgar las contribuziuns cantunalas eis ei cun in proxim project da realisar la canalisaziun d'aua schubra a Clavaniev. Actualmein vegn ina fontauna sutterrana cun ina gronda furniziun d'aua menada ella canalisaziun d'aua tschuffa. La realisaziun dalla canalisaziun a Clavaniev ei urgenta per saver optimar ils cuosts da menaschi dalla serenera a Raveras. Il medem vala per la canalisaziun da Cavardiras e la serenera a Pardomat.

2. Project

Sper quei ch'il GEP preveda ina canalisaziun d'aua schubra naven d'Acletta Sid, ei la construcziun da quella canalisaziun d'aua schubra gia pendenta dapi la realisaziun dil vitg da vacanzas Reka. A caschun da malauras ei la canalisaziun d'aua tschuffa surcargada ed ella ha aschia gia inundau praus a Sax e la Via Acletta. La realisaziun dil Catrina Resort cloma medemamein la realisaziun da quei project da canalisaziun. Muort la surbaghegiada eis ei necessari da dislocar sin in tschancun la canalisaziun d'aua tschuffa existenta. Cun realisar il medem mument la canalisaziun d'aua schubra pil quartier Acletta Sid eis ei pusseivel d'optimar il caliber/diameter dalla canalisaziun d'aua tschuffa, perquei che l'aua schubra sa vegnir menada egl Ual d'Acletta.

Actualmein realiseschan las Pendicularas Mustér SA l'avertura dil quartier Vitget Crestas al Crest d'Acletta. Fertan che l'avertura da quei quartier sto vegnir finanziada e realisada dall'interessenza privata, han la vischnaunca e la corporaziun d'aua da procurar per l'avertura generala, pia la colligiazion dil quartier cun la reit principala. La canalisaziun Acletta Ost sa per part vegnir realisada cul project encunter auas grondas ch'ei previus ella Val Acletta. Cheutras eis ei pusseivel da discargar in'ulteriura part d'Acletta dall'aua schubra, en quei cass specialmein ils begls che sesanflan egl ost d'Acletta. La part da quella canalisaziun che tanghescha il rempar Val Acletta ei cuntenida els cuosts dil rempar. Quellas lavurs san vegnir cumbinadas cun las lavurs da tratsch.

3. Finanziaziun

Las investiziuns en la canalisaziun ein da financiar entras la finanziaziun speciala. El cass dallas canalisaziuns Acletta Sid ed Acletta Ost sa la vischnaunca quintar cun las contribuziuns cantunalas ch'ei vegnidas messas en mira ils 17 da december 2015 a caschun dall'approbaziun dils projects Acletta Sid, Acletta Ost e Clavaniev.

Il project surluvrau per Acletta Sid ei vegnius suttamess per posiziun agl uffeci per la natira ed igl ambient dil Grischun (ANU). Igl ANU sa s'accordar cun las midadas previdas. El ha garantii ils 14 da settember 2016 la contribuziun gia stada definida. Sin fundament dallas posiziuns digl ANU dils 17 da december 2015 e dils 14 da settember 2016 se presenta la finanziaziun dallas investiziuns sco suonda (exactadad da +/- 10%):

	<i>Investiziun cuosts approximativs</i>	<i>Contribuziuns tenor cuosts renconuschi</i>	<i>Investiziuns nettas</i>
Canalisaziun Acletta Sid	frs. 330'000.--	frs. 53'750.--	frs. 276'250.--
Colligiaziun Vitget Crestas al Crest d'Acletta	frs. 95'000.--	frs. 0.--	frs. 95'000.--
Canalisaziun Acletta Ost cumpart	frs. 70'000.--	frs. 7'500.--	frs. 62'500.--
Total	frs. 495'000.--	frs. 61'250.--	frs. 433'750.--

Las contribuziuns dil cantun vegnan fatgas dependentas dalla realisaziun dil project dalla canalisaziun Clavaniev. Quei project ei sin rucca e sto vegnir realisau, aschinavon che la vischnaunca vul far diever dallas contribuziuns, sil pli tard la primavera 2019 per saver serrar giu quen entochen la fin digl onn 2019.

Ils cuosts nets per las canalisaziuns Acletta Sid, Acletta Ost e la colligiaziun cul Crest d'Acletta muntan suenter haver risguardau las contribuziuns cantunalas a frs. 433'750.--. Igl art. 70

dalla constituziun communal da describa la cumposiziun dil credit per la damonda sco suonda: "Per tuttas cumpetenzas finanzialas cuntenidas en questa constituziun vala il credit netto, qvd. il credit total cun deducir las contribuziuns publicas e privatas." Consequentamein ei la summa da frs. 495'000.-- deduciu las contribuziuns cantunalas decisiva. La decisiun davart quei importo da frs. 435'00.-- cumpeta tenor art. 36, lit. e dalla constituziun communal al cussegl da vischnaunca. Quei conclus ei tenor art. 21, lit. c dalla constituziun communal da suttametter al referendum facultativ.

La suprastanza communal ha gia tschentau ina damonda da prolungir ils termins da realisar las numnadas canalisaziuns. A quella damonda ei ord motivs legals buca vegniu dau suatientscha. Sch'ils termins vegnan buca observai, munchenta la vischnaunca da Mustér la davosa pusseivladad da recaltgar subvenziuns cantunalas ella dimensiun da ca. frs. 210'000.-- (Acletta e Clavaniev frs. 76'000.--; Cavardiras – canalisaziun Disla - Cavardiras – frs. 92'000.-; serenera Disla – fussal aua da plievgia - frs. 19'000.--; Pardomat – serenera cun Sumvitg – frs. 23'000.--).

4. Ponderaziuns finalas

Sco gia menziunau pretenda la realisaziun dil Catrina Resort pliras investiziuns sil sectur dall'avertura e dil provediment. Ulterioras investiziuns san vegnir cumbinadas cul project dil rempar Val Acletta. Ei setracta denton era da liquidar pendenzas da pli baul, sedadas en connex cul project dil vitg da vacanzas dalla Reka.

Oz ei la serenera surcargada cun aua schubra. Il problem deriva da quei che l'aua schubra ella canalisaziun d'aua tschuffa augmenta considerablamein il quantum d'aua tschuffa che sto vegnir purificada ella serenera. Il process da purificaziun dependa buca ton dalla qualitat dall'aua tschuffa, mobein dalla quantitat. Cun reducir il quantum d'aua schubra ella canalisaziun sa l'effizienz per schubergiar l'aua tschuffa, che deriva da habitadis e mistregn, vegnir augmentada. Da quei profitescha cunzun la serenera principala a Raveras. La cumbinaziun dallas lavurs cun la Corporaziun d'aua Spina da Vin e l'interpresa Repower SA sco era ils ulteriurs purtaders da lingias da provediment faciliteschan las lavurs e possibiliteschan in nez favoreivel a favur dalla vischnaunca sco era dils ulteriurs pertucchai.

5. Propostas

Sebasond sin sura consideraziuns

propo na

la suprastanza communal al cussegl da vischnaunca da:

- conceder in credit net da frs. 435'000.-- per realisar il project da canalisaziun Acletta - Funs;
- da suttametter quei conclus el senn d'art. 21, lit. c dalla constituziun communal al referendum facultativ.

Suprastanza communal Disentis/Mustér

Il president:

Francestg Cajacob

Il canzlist:

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 28 da november 2016